

CENA NAROČNINI:

Za eno leto \$2.00
 Za pol leta 1.25
 Za ZDA. 3.00

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.
 Toronto, Ont.

Entered as second class matter at
 the Post Office Dept. Ottawa.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Vol. 2 No. 31.

Price 5.

TORONTO, ONTARIO PETEK, 10 SEPTEMBRA, 1943

Cena 5c.

Leto 2 štev. 31.

NAPOVEDUJE SE SESTANEK Z STALINOM

Washington — Predsednik Roosevelt, je naznanil zadnjega tedna da se je dosegel viden progres od zavezniške konference v Quebec-u sestanku Churchilla-Roosevelta, priin da vse kaže, da bo prihodnjemu pristopoval tudi Josef Stalin.

Gornje besede je naslovil na častniškarski konferenci, ter ponovil vabilo Rusiji za vojaško zastopništvo: "Tro-zavezniškega vojaškega sveta". Toda kljub temu so to nepotrjene vesti in kolikor se tiče Sovjetske Unije.

Zedinjen vojaški Svet treh svetovnih veselil, je že zdavnaj bil naglašen kot nujen z strani Sovjetske Unije. Nikjer pa nismo opazili nje ne izjave, da je odklonila pristopovati resnim in objektivnim pregovorom s zavezniki. Skrajni je čas, da se v tem oziru nujnosti ne zapletajo kakšna posebej politična vprašanja, razne obljube na delež na sredozemskem morju in razne druge baze v svetu, ampak odločna akcija za pobiti sovražnika. Kajti kadar se ponavljajo značilne besede "stirih svobod", tedaj so razne obljube deleža tukaj ali pa tam v nasprotju teh besed. Če je to vojna proti skupnega sovražnika in če se vpoštevata svoboda da narod po svoji svobodni volji urejuje svoje notrajne stvari že na podlagi Atlantskega Povelja, tedaj zamisel na razne deleže neodgovarja tem načelom, ampak daje podlago sumnji, da se

nekaj v zaledju kuha, kar je v nasprotju tako interesom tekoče vojne, kakor tudi povojnega sveta, da se ne povrne v stare pregrehe.

Nadaljna poročila trdijo, da je Ivan Majsky imel daljši sestanek z Mr. Eden, Britskim zunanjim ministrom, kakor tudi z poslanikom Združenih držav, Posvetovanja so se vršila na podlagi zavezniške konference v Quebec-u. Nekateri drugi krogi smatrajo ta sestanek predhodno priprave k sestanku zavezniških voditeljev z Stalinom. Toda, Sovjetska Unija o tem ni izdala oficijelnega ničesar.

ITALIJA SE BREZPOGOJNO PREDALA

Severna Afrika 8 sept. — Tukajjne poročilo iz zavezniškega stana naznanja danes, da je zavezniški Ge. Dwigth D. Eisenhower danes sprejel brezpogojno predajo Italije, ter je z tem Italija zadobila militarno premirje, pravi poročilo.

Z tem je Italija seveda izključena iz vojne sicer v onih delih Italije, ki niso zasedeni po nemški armadi. Zadnja poročila oziroma takoj po padcu Musolinijevga režima, nacisti so skoncetrisali večjo vojaško silo v severni Italiji in vzdolž Brenner pasu, kot predhodno obranbno črto proti zavezniški armadi. Kajti takoj po padcu Musolinijevga režima in v kolikor se ta ni razkrjal že pred tem, narod je manifestiral svojo odločnost za mir. To je pa posledica komaj nekoliko manj kot dveh mesecev, da je Italija sprejela brezpogojno predajo, ne zato ker je to bila volja Bodoglijevega režima, ampak narodni odpor v notranosti Italije, ter odpor armade na bojni črti, ki se je odpovedala nadaljevati vojno.

VSE PRIPRAVNO ZA INVAZIJU

Washington — Gen. George C. Marshall, vrhovni poveljnik armade Združenih držav, je zadnjega tedna naznanil, da je vse pripravno za invazijo, oziroma za zmogoslavne udarce proti Nemčiji, vključujoč invazijo severozapadne Evrope, kar bi v drugih besedah pomenilo druga fronta. Obenem pa odločen načrt proti Japanski na Pacifiku.

Kakor razvidno iz obširne razlage s ozirom na gornje, Marshall pravi, da je vse pripravno in skraj bi lahko rekli, da se čaka le trenutke, seveda na podlagi njegove razlage. Zaželjivo je da se uredniči! Toda ako se podaljša in potem ponovno ponavlja, kakšno opravilo naj bo takim naznanilom in razlagi? Niče drugi kakor narodi v zaslužjeni Evropi, odgovarjajo in bodo odgovarjali na take obljube, ki so se vrstile zadnja dva leta. Vse kar je gotovo je to, da ne žele obljub in le priprav — ampak akcijo in rešenje.

CCF. odklonila sodelovanje z delavsko stranko

Calgary — Zadnjega tedna se je vršilo tudaj zborovanje nacionalnega odbora C. C. F. stranke. Tim Buck, vodja nove delavske stranke je ob tej priložnosti predložil resolucijo dotičnemu zborovanju pripravnost za sodelovanje in priključitev nove delavske progresivne stranke z CCF.

Toda vodstvo CCF., če tudi vsebuje pravila CCF., da je mogoča priključitev k CCF., pod pogojem da taka skupina obenem sprejme tudi njen program, je odklonilo tako priključitev.

Nedvomno da bo članstvo omenjene organizacije spregovorilo na svojih sejah o tej zadevi in ponašanju svojega vodstva. Beseda članstva bo pa nemara prebudila sebične in ozke političarje okrog CCF., ki ne vidijo nevarnosti zaradi nesloge in nesporazuma delovnega ljudstva v resnih in odločnih zadevah.

Iz Spodnje Štajerske

(Posneto iz "Jutra" z dne 28. marca 1943)

Novi grobovi. V visoki starosti 92 let je v Mariboru umrla vdova mestnega zdravnika ga. Fani Mallyjeva, rojena Moserjeva. Nadalje so v Mariboru umrli 66-letni skladiščnik državnih železnik Jožef Bohinac, 39-letni tehnični uradnik Alojz Zabkar in 67-letna zasebnica Justina Rebčeva. V Vemšah pri Leskovcu je umrl 45-letni Anton Černkovič, v Slivnici pri Mariboru pa 52-letni Štefan Drageš. V 63 letu starosti je preminila na praznik 19. t. m. ga. Marija Samidova, porodu Krakerjeva. V Mariboru so še umrli 79-letni zasebnik Andrej Job in 78-letni žagarski mojster Jurij Podgoršek. V Slov. Bistrici pa po dolgem trpljenju uradnica Mici Vaupotova.

Pregled bojnih crt proti fasizmu

RDEČA ARMADA ZLOMILA POSLEDNJI ODPOR NACISTIČNIH SIL V DONSKI DOLINI. OSVOBODILA JE 30.000 ČETVORNIH MILJ OZEMLJA V POLETNI OFENZIVI. POBILA 420 TISOČ NACISTOV TER ZAPLENILA OGROMNO KOLIČINO VOJNE OPREME.

Rdeča Armada je zlomila poslednji odpor nacističnih sil v Donski bazi; zavzela Stalino zelo važno industrijsko in rudarsko področje v Donu na južni bojni črti, na severozapadu se pa približuje Smolensku.

V poletni ofenzivi Rdeča Armada napreduje na 600 milj raztegnjeni bojni črti, ter je osvobodila okrog 30.000 četvornih milj ozemlja, tisoče mesti in vasi. Na podlagi vojnega poročila ki daje pregled o dosedajšnjih nacističnih izgubah oziroma od 12 julija, je ta naslednji:

Nacisti so izgubili 420.000 mrtvih, 1.080.000 ranjenih in 38. 600 vjetih mož. Poseben komunikacijski materialnih izgubah podaja na naslednji pregled: "Za isto dobo vničeno je na bojni črti, 5.729 bojnih letal, 8.400 tankov, 5192 topov in 28.000 strokov. Zaplenjene opreme pa: 1.041 tankov, 2.118 topov, 5.382 strojnic in 7.953 strokov. V

tem poročilo ni všteta municija, katere je zaplenjena v sedajni ofenzivi Rdeče Armade.

Na 600 milj raztegnjeni bojni črti kakor je omenjeno, Rdeča Armada napreduje na tej bojni črti na južni in severozapadni strani. Poslednja poročila polagajo zlasti večjo pozornost s zavzetjem Stalino na južni fronti, ter prodiranje proti Smolensku in Bryansku. Dozveva se da je naslednji odpor nacističnih sil na drugo stran reke Dnjeper, obenem pa zadnja obrambna črta na sovjetskem ozemlju.

Maršal Stalin, ki je neprestano v vezi z operacijami na bojni črti, je čestital Rdeči Armadi in oddelki ki so zavzeli posamezno važno mesto, so imenovani po dotičnem mestu, in bodo nosili to ime v znak junaštva in vdanosti svoji domovini.

Ako zasledujemo napredek Rdeče Armade v sedajni ofenzivi, katera lomí poslednji odpor nacističnih sil na vzhodni bojni črti; ter tudi invazijo notrajnega ozemlja Italije; zatem naraščajoči odpor naroda v Evropi; obstoja danes očitna priložnost ustanovitve druge fronte v Evropi, ter z tem skrajšati vojno in ogromne žrtve.

tičnih sil na vzhodni bojni črti; ter tudi invazijo notrajnega ozemlja Italije; zatem naraščajoči odpor naroda v Evropi; obstoja danes očitna priložnost ustanovitve druge fronte v Evropi, ter z tem skrajšati vojno in ogromne žrtve.

Britsko javno mnenje za drugo fronto

London — Kakor razvidno iz poročil raznih virov, britsko javno mnenje je na strani za ustanovitev druge fronte v zapadni Evropi, kar pa ni izjema javnega mnenja tudi drugod.

Na podlagi izjav zelo uglednih unijskih voditeljev in članov parlamenta pridemo do zaključka, da je zavezniška konferenca v Quebec-u pospešila to zahtevo radi njene neodložnosti o ustanovitvi druge fronte.

"News Chronicle" v svojem uvodniku med drugim pravi: "Zdaj je primeren trenotek za udariti po sovražniku z vsako unčo naše moči in naših sredstev".

Jack Tanner, glavni tajnik močnega unijskega gibanja Vel Britanije v intervju med drugim pravi: "Potrebno je takoj sklicati parlament in obenem podpirati tro-zvezno konferenco, to je Vel Britanije, Sovjetske Unije in Združenih držav".

Število unijskih pokretov Vel Britanije, je naslovilo vladi resolucije kjer se zahteva ustanovitev druge fronte zdaj, ko Rdeča Armada v Donets dolini podi fašistično zverino iz sovjetskega ozemlja in je ta zdaj zaposlena deloma nekoliko tudi v Italiji. Obsoja se odlašanje in neodložnost zaradi druge fronte. Najznačilnejša resolucija o drugi fronti je zadnjega unijskega pokreta raznih strokovnih unij, ki šteje 6.000.000 članov. Med drugim v resoluciji se poudarja: "Mi mislimo da je druga fronta zelo nujna za interese Zedinjenih Narodov."

Javno mnenje kakor je omenjeno ni izjema v Vel. Britaniji o ustanovitvi druge fronte v zapadni Evropi, ter z tem zagotoviti zmago v letu 1943. To je mnenje ljudstva in vseh svobodoljubnih in demokratičnih sil sveta, zlasti pa v zasedeni Evropi. Odlasjanje v tem oziru gre največ v prid sovražniku in tudi večjim materialnim in ljudskim žrtvam.

ZAVEZNIŠKA ARMADA V ITALIJI

Italija se prepogojno predala. Odločne borbe v ospredju ob Brenner pasu ki ga kontrolirajo nacistične čete.

Poročila ki so zadnjega tedna prinesla vest, da se je Italija brezpogojno predala zaveznikom in z tem zadobila militarno premirje. Toda od druge strani nacistične sile ki kontrolirajo Brenner Pas čez Italijo, so odločne braniti ta položaj in so ljute borbe v teku.

Takoj ob padcu Musolinijevga režima, nacistične sile so zasedle važen položaj v severni Italiji. Ako je bila kdaj boljše priložnost za invazijo Italije, tedaj je bila vpricho padca Musolinijevga režima, ker notrajni nemeri, ogorčenost naroda proti nadaljevanju vojne in proti nacističnim gospodarjem v Italiji, je vse to dajalo prednost za invazijo in tudi pogoje za izključitev Italije iz sedajne vojne. Točasno na podlagi notrajnih razmer, kjer gre do zasluge narodu in armadi za brezpogojno predajo, je le delni uspeh. Severni položaj je v rokah nacističnih sil, kjer so se precej dobro ptdrili in prav sigurno pripravili braniti ta položaj.

Nadaljni razvoj bo vsekakor pokazal gornjo pravilnost v tem oziru. Medtem ne malo pa je aktivna zavezniška zračna sila. Zaporedoma izvršeni so zračni napadi na Berlin, Hamburg, Nuremberg in druga važna industrijska področja. Posebno je v zadnjih napadih prizadet Berlin, o katerem so nacisti napovedali da je nepristopen za napad. V splošnem položaj nazi-fašističnih sil, se je pričel razkrjati in načrti se niso obnesli po želji nacističnih krmilcev. Tem je zadala smrtne udarce Rdeča Armada na vzhodni bojni črti, deloma pa zavezniška armada v Afriki, Siciliji in zdaj v Italiji. Naslednji tedni bodo pokazali še marsikaj izpremenjenega v svetovnem položaju.

det Berlin, o katerem so nacisti napovedali da je nepristopen za napad. V splošnem položaj nazi-fašističnih sil, se je pričel razkrjati in načrti se niso obnesli po želji nacističnih krmilcev. Tem je zadala smrtne udarce Rdeča Armada na vzhodni bojni črti, deloma pa zavezniška armada v Afriki, Siciliji in zdaj v Italiji. Naslednji tedni bodo pokazali še marsikaj izpremenjenega v svetovnem položaju.

Unijski kongres za enotnost delavcev

Quebec — Kongres delavskih strokovnih unij je izdal proglas za formiranje potrebnih odborov po vseh lokalih za politično in neodvisno akcijo unijskega pokreta, katera delovno ljudstvo v raznih zadevah.

Do tega sklepa se je prišlo na zadnji sesiji 59 nacionalne konvencije kongresa, ki se je vršila v Torontu zadnjega tedna. Ravno tako poudarjena je pripravnost kongresa delovati na združenju unijskega pokreta kot celote in v soglasju nadaljevati potrebno delo v interesih delavcev in delavk, kakor tudi naroda v splošnem.

PARTIZANSKA ARMADA ZAVZELA SUŠAK

Odkar je strmoglavljen Musolinijev režim v Italiji, pričamo večji aktivnosti Narodne Osvobodilne in Partizanske armade ob Jadranskem morju, kakor tudi v notranosti Jugoslavije. Od druge strani poročila o podtalnem gibanju zatrjujejo, da je njegova sila na Balkanu ogromna. Naraščajoči odpor v Grčiji, tudi deloma v Bolgariji in organiziran odpor Narodne Osvobodilne in Partizanske armade, daje neposredno pomoč skupnim udarcem zavezniške armade zdaj na italijanskih tleh.

V zadnjih bojih Narodna Osvobodilna in Partizanska armada, je zavzela Sušak, važno pristanišče na Jadranskem morju, ter z tem vsekakor odprla vrata na jugoslovansko ozemlje. Kakšnem izgovor naj imajo oni, ki so v deveta nebesa čislali Mihajloviča in celo do današnjega dne niso odnehali, ni težko doumeti, ko vemo, da jim se gre le za povrnitev bivšega režima v Jugoslaviji. Niso preveč navdušeni, ker sile progressa in napredka naraščajo in zahtevajo pravično preureditev posemeznih držav. Nepozabljajo pa na ona sredstva z katerimi si prizadevajo očrtniti slavno ime narodnih borcev in pripisati onim, ki za njih predstavljajo glavno oporišče.

Toda kadar bo spregovoril narod svojo besedo, tedaj bo ta toliko bolj pekoča in resna. Gotovo je da ne bo iskal milosti pri onih, ki so ga zapustili med življenjem in smrtjo, ter se izselili v druge države, da celo odtam ustvarjajo razdor, mržnjo in sovraštvo med tremi bratskimi narodi, kateri rama ob rami vodijo odločno borbo za narodno čast in osvobodjenje.

no oporišče.

Toda kadar bo spregovoril narod svojo besedo, tedaj bo ta toliko bolj pekoča in resna. Gotovo je da ne bo iskal milosti pri onih, ki so ga zapustili med življenjem in smrtjo, ter se izselili v druge države, da celo odtam ustvarjajo razdor, mržnjo in sovraštvo med tremi bratskimi narodi, kateri rama ob rami vodijo odločno borbo za narodno čast in osvobodjenje.

Major Eliot o razmerah na Balkanu

New York, — "New York Herald Tribune" prinaša članek majorja Goerge Fielding Eliot-a, ki je mnenja, da so se nemške muke in težave na Balkanu zdaj šele prav začele.

"S smrtjo kralja Borisa je izgubila ona točka, na katero sta bila vsaj deloma navezana bolgarski narod in njegova armada.

"Na Bolgarskem se nahaja precej nemških čet in Gestapo agentov. Toda zdaj, ko se italijanske enote v Jugoslaviji in Grčiji pojavijo, so morali Nemci odpreti del svojih sil iz Bolgarije, da domeste.

Največja usluga, katero la danes Bolgarija izkazati bi bila najbrže ta, da bi bolgarska armada prevzela policijske posle v Jugoslaviji in Grčiji. Nemci bi prevzeli le nalogo, da čuvajo nekatere ključne pozicije, ko na primer Solun.

"Bolgari so vstopili v vojno misleč, da je nemška zmaga neizogibna. Zdaj pa se je pokazalo ravno narobe, da je nemški poraz neizogiben. Bolgari tega trenutka ne bodo uporabili, da nakopijo nase še več jezo in sovraštva pri svojih sosedih. Zanje je zdaj čas, da se vsaj deloma odkupijo in popravijo grehe, katere so že zagrešili. Zato pa bi morali odpoklicati svoje vojake iz Jugoslavije in Grčije in odkloniti, da se še nadalje udeležujejo vojne.

"Neposredna bodočnost Bolgarije še ni jasna. Zagotovo pa je, da bodo morali Nemci, ako hočejo držati svoje pozicije na Balkanu, nastopiti sami — in to kljub temu, da jim je ravno zdaj posebno težko najti razpoložljivih čet".

ZAHTEVA ZA SVOBODO INDIJE

London — Strokovni unijski kongres ki šteje 1.250.000 unijskih članov največjega unijskega pokreta v Vel. Britaniji, je na redni konvenciji sprejel resolucijo z katero se zahteva svoboda za Indijo.

Znano je da je nekoliko uglednih voditeljev indijskega nacionalnega pokreta in tudi političnih strank v zaporu, med temu tudi Gandi. Notrajni nemiri med narodom so tem večji, ker ne samo da je omejena svoboda raznih strank in pokretov, ampak obenem tudi v državnih zadevah je zunajna oblast nad narodom v splošnem.

Indija vsekakor jo prebivalstvu šteje nad 300 milijonov prebivalcev, toda njena neodvisnost je pod protektoratom Vel. Britanije. Gandi in tudi drugi vodje ki odločno vztrajajo za neodvisnost Indije, da v svojih narodnih zadevah določa že po določbah ustava ki bo raznim narodnim skupinam najbolj odgovarjal, so seveda v zaporu.

Torej skrajni je čas da tudi Indija dobi svojo svobodo in neodvisnost, se poudarja v resoluciji strokovnih unij Vel. Britanije.

PETO VOJNO POSOJILO

Ottawa — Finančni minister Ilsley, je naznanil novo vojno posojilo, ki prične z dne 18 oktobra. Minimalna kvota petega vojnega posojila je 1.200.000.000.

Če tudi ni naznanjeno koliko časa bo trajala kampanja, so mnenja da bo tri tedne. Poleg tega so približno določbe glede obresti na vojne obveznice, kakor prejšnjih.

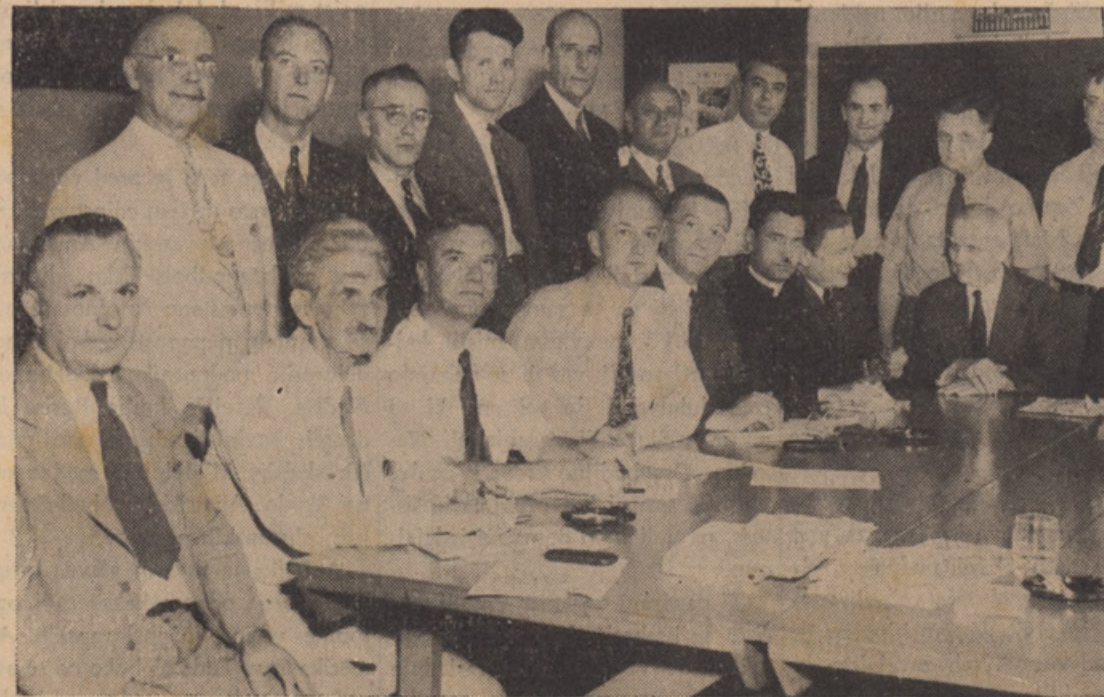
Kakor smo v prejšnjih posojilih prespevali kanadski Slovenci so razumno precej lepo vsoto, gotovo da bomo tudi v petem vojnem posojilu. Zato bi bilo prav dobro, da se posamezni odbori organizacij in društev, že zdaj pripravijo na vse potrebno kadar prične kampanja. Poleg tega da se spis iz vsake naselbine čimprej poroča v vsoti, koliko smo Slovenci prispevali. Kajti na ta način bomo imeli najboljši dokaz dela vprid novi domovini in tudi zmagi nad sovražnikom.

DELAVSKI PRAVNIK NEOSTANE V ODBORU

Ottawa — Zadnjič smo poročali o krizi ki je nastala zaradi spora Atlas jekarskega trusta in delavci, obenem pa med delavskim pravnikom in pravnikom delavskega odbora za posredovanja.

J. L. Cohen, delavski pravnik, oziroma pravnik delavskih unij v delavskem odboru za posredovanja med delavci in delodajalci, ne bo v odboru. Kriza ki je bila nastala kakor omenjeno pri Atlas Steel Corporationi, je privedla do tega, da se je iz protesta J. L. Cohen odrekel sodelovati in zastopati pod amejnimi pogoji delavskega departamenta, oziroma ministrstva. To je vsekakor pogošalo stališče delavskega odbora, kateri je bil imenovan po ministru za delo, da posreduje v sporih delavcev in delodajalcev, ter spreči zastoj v produkciji.

Poslednje vesti so, da je delavski pravnik odstravljen nedvomno z strani vlade. To očitno dokazuje da vlada omahuje pred finančnim trustom na račun delavskih sov, ki bodo z tem seveda izgubili deti.

Gornja slika predstavlja čl. Združenega južnoslov. Odbora. Sedeči od leve proti desni: J. Butkovič, E. Kristan, Z. Bakovič, L. Adamič, Z. Bunčič, Rev. N. Drenovac, Rev. E. Glovar in A. Lukas. Stoječi: J. Zalar, M. Kuhel, P. Radič, M. Markovič, F. Petrinovič, M. J. Bogdanovič, D. Kovačević, G. Perzeick, A. Minerich in J. N. Rogelj.

"EDINOST"

Published twice monthly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih člankov in dopisov se ne vrača.

EDINOST

Izhaja trikrat mesečno v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Naprej po začrtani poti za narodni blagor in srečo

Zadnjega tedna kakor smo na drugem mestu podali pregled, se je vršila konvencija Zveza Kanadskih Slovencev. Delegati, ki so se zbrali iz raznih naselbin, položili so prve in močne temelje narodnemu protifašističnemu in demokratičnemu pokretu kanadskih Slovencev.

Dvodnevna rasprava po raznih vprašanih tekočega časa, konvencija je konstatirala dosedajno delovanje odsekov Zveze in uvidela potrebo to plemenito delo proširiti do najvišje stopnje kanadskih Slovencev. Na prvem mestu in odločno poudarjena je pripravnost Zveze kot celote, neumorno delati na polju bratske enotnosti Slovencev; zatem z sobratstvijskimi narodi Hrvati in Srbi, ter naposled enotnosti kanadskega naroda.

Vse za enotnost naroda — vse za zmago nad fašizmom, je bilo geslo konvencije!

Uredništvo in Upravništvo Edinosti, pozdravlja sklepe prve konvencije Zveze Kanadskih Slovencev, ter obljublja svojo pomoč do neomejene stopnje, da se sklepi konvencije uresničijo. Kajti edino z enotnostjo in dobrim sporazumom bomo kanadski Slovenci sorazmerno po našem številu ne le delovali za stvar zmage in narodnega osvobodjenja v starem kraju, ampak izdatneje podpirali vojne napore naše nove domovine; njenih zaveznikov in končno naš trpečni narod, kadar se ukaže prva in najboljša priložnost.

Pozdravljajoč sklepe konvencije, obenem zahvaljujemo se za pozdrav Edinosti, ter tudi priporočilo, da glavni odbor Zveze tesneje sodeluje z Uredništvom lista. Najbolj razveseljivo pa je, ko je konvencija sprejela resolucijo na podlagi dosedajne vloge Edinosti, da je Zveza kot celota pripravna podpirati in proširiti list zlasti pa bodočo kampanjo za tednik.

Glas tednika je vsekakor navdušil delegate in druge goste, kakor telje Edinosti, vsepovsod. Tednik je takorekoč v načrtu! Toda smo sli na slepo in nepreračunavo v dosedajnem delu, smatrali je pravilno tudi za načrt za tednik — Edinost. Da bo na kampanja, potrebno je že odsedaj pripraviti dobro podlago v naselbinah; izvoliti vnete sotrudnike lista v odbor kampanje. Kampanja prične enkrat v zimskih mesecih o kateri bo posebej govorili. Torej pripravimo vse potrebno do tega časa, tako da bo vsa v polovici kampanje Edinost pričela izhajati kot tednik!

Nekoliko o svetovnem položaju

Po preteku šestih dneh zavezniške invazije Italije, zadnja je sprejela pogoje brezpogojne predaje. Manj ali pa več z tem je počila prejšnja veriga osišč tako v vojaških, kakor tudi političnih in moralnih zadevah.

Zavezniška armada bo z tem bolj utrjena na sredozemskem in adrijskem morju.

Na vzhodni bojni črti, Rdeča Armada je zlomila poslednji odpor nacističnih sil ob Doneski bazi, ozirom rudarskih in industrijskih centrih Sovjetske Unije. Dozdeva se in ni izključeno da bo naslednja odporna črta nacističnih sil na drugo stran reke Dnjeper v razdalji ako ne več okrog 600 milj, sedajne bojne črte.

Na Pacifiku ravno tako zavzeto je nekoliko otokov po ameriški in Avstralski armadi. Zavezniška konferenca ki se je prednedavnim vršila v Quebec-u, razmotirala je nadaljnja strateška vprašanja operacij na Pacifiku, deloma tudi na evropskem kontinentu.

Po smrti kralja Borisa, tudi v Bolgariji kuha in so nemiri na dnevnem redu. Ne manj vse to vpliva na salitetne zavezniške osišča Madžarske in Rumunije. Poleg tega prednedavnim resne borbe v Danski, Norveški in prebujanje v Franciji, skupno postavlja svetovni položaj na vidno stopnjo razkrajanja nazi-fašistične moči, obenem pa naraščajoči osvobodilni duh svobodoljubcev in demokratičnih sil.

Z eno besedo v ospredju so resne naloge, tako na bojnih črtah, kakor v zavezništvu svetovnih velesil. Ne manj važne so tudi v zaledju s ozirom narodne enotnosti in pripravnosti za konačno in brezkompromisno zmago nad fašizmom.

Nikdar prej ni igrala narodna enotnost tako odločilno vlogo, kakor jo igra danes in jo bo igrala tudi v vsih drugih vprašanih po zmagi. Vidni znaki so da se lahko zadobi zmago v tem letu. Pripravnost in tudi priložnost je neposredno naklonjena, kakor je omenjeno. Toda kljub temu manjka le odločnosti k gotovim akcijam za izključitev ne le Italije iz vojne, ampak neposredno niti nacistično silo v Evropi. Nemški fašizem je glavna opora bil in ostane fašističnega osišča. Kakor hitro je podrta ta opora, patnerji osišča bodo zelo po ceni.

Zato tudi reakcija, ki skuša v teh napornih in za svet preizkušnih si utrditi položaj, ne sedi križem rok. Tako v propagandi, kakor tudi na vanjših položajih gre za, tem, da se podaljša vojno in na ta način pripravi ko bo enkrat narod do skrajnosti izčrpan, podlago da povrne protinarodne režime na pleča narodu po predvojnih načelih.

V tem se vsekakor najlepše zrcali želja jugoslovanske reakcije okrog Mihajloviča. On, ki je vse čas vzval prizanjanje z njene strani in kateremu se je pripisovalo zmage Narodne Osvobodilne in Partizanske armade, je glavno oporišče povrnitvi bivšega režima, katerega so narodi v Jugoslaviji z vso ogorčenostjo zavrgli 27 marca leta 1941.

Nahajamo se v resnem času in pred ogromno odgovornostjo tako za zmago nad sovražnikom in ososovraženo reakcijo, kakor tudi pred bodočnostjo, oziroma po zmagi s preureditvijo sveta na poštenu, demokratični in svobodni podlagi. V teh vprašanih pa kakor je omenjeno, bo narodna enotnost igrala odločilno vlogo. Zato ne smemo delovanje za enotnost vsih svobodoljubcev in demokratičnih sil se ne povrnejo pregrehe tako s ozirom odločnih akcij za zmago nad fašizmom, kakor tudi v povojnih vprašanih.

JUGOSLAVIJA
IN SLOVANI

Spisal: TOMAZ KODELJA

Ako govorimo o Jugoslaviji, je dobro da znamo kako in kje je nastala Jugoslavija. Gotovo je, da so bili že pred stoletji možje, kateri so delali, da bi se združili vsi Slovani, ki živijo na jugu Evrope. Podžigala je ta zamisel narode južne Evrope posebno ob umoru cesarice Elizabete, in obisku cesarja Franca Jožefa I. v Ljubljano, po potresu. Pri teh dveh dogodkih, je cesar naravnost pokazal, da mrzi in sovraži svoje podanike, ki so živeli na jugu Avstrije.

Mišljenje in želja južnih Slovanov pod odcepitvi od Avstrije in po združenju istih, je tako hitro napredovala, tik pred vojno leta 1914., je bila skoro vsa intelgenca in tudi nad polovico duhovščine, za družitvi se v nekako Jugoslavijo, skupno s Srbijo. Habzburžani so vse to dobro znali in zato so sklenili uničiti Srbijo in prišlo je končno do tega, da ji je Avstrija napovedala vojno.

Prvi, ki so šli na pomoč mali Srbiji, so bili Rusi. Pripomniti je, da srbska politika ni stremela po združitvi (vsaj enakopravni družiti v ne. op. ured.) južnih Slovanov, pač pa se je hotelo napraviti nekašno staro in veliko Srbijo. Ali po končani vojni so se dogodki zasakali: Avstrija je propadla; Hrvati in Slovenci so se tedaj ponudili Srbom. Tedajni kralj Peter I., jih je prijazno sprejel ter pripomnil, da oni niso stremeli za tem, da zauzamejo Slovence in Hrvate, ampak za obnovitev stare Srbije. Toda, da se oni pridružijo, ga jako veseli in v znak tega zadovoljstva, naj se kraljevina ne imenuje več Srbija, ampak . . . Jugoslavija.

Tako je nastala Jugoslavija, za katero je bilo toliko vnetja in toliko upanja v novo in srečno domovino. Jugoslavijo so tvorili Srbi, Hrvati in Slovenci; od zadnjih je nekaj pripadlo, po zaslugi Italije, Nemški Avstriji; Italijani pa so že takrat gledali kje in kako bi oslabili Jugoslavijo; zato sta veliki del slovenskega in dobršen del hrvaškega naroda ostala pod Italijo.

Razumljivo je, da nas Primorje je Jugoslavija silno zanimala, ker smo znali, da ako od tam ne bo pomoči, za nas ni druge rešitve. Zato smo se tudi zanimali za vse kar se je v Jugoslaviji dogajalo; vsaka vest od tam, nam je bila v veselje in vsaka slaba nas je potrla. Tako je bilo do Rapalske pogodbe, kjer smo bili prezgodajno pripuščeni Italiji. Ko smo videli, da ni več rešitve, se je začelo izseljevanje na vse strani, posebno v Argentino, kjer smo si s trudom služili kruh, a pa vsaj bili toliko manj prezirani, kakor smobili na lasni zemlji. Od tujak smo skrbno se zanimali kako in kaj se v Jugoslaviji godi, ter pričakovali, da se razmere zboljšajo.

Ali zaman. Neprestani prepiri, menjane vlade ena za drugo, druga slabša od prve; tako da se je zdelo človeku kakor da vidi v tiskih vladah, to kar se vidi pri praščih ki se tepejo, ker ne dosežejo korita. Vsi ti politiki se niso niti zavedali kakšno odgovornost nosijo in kakšne posledice utegne imeti njih delo.

Kakšno smer so zavzeli ti politiki v Jugoslaviji, je bilo razvidno iz poročil časopisov njim naklonjenih, neutralnih in drugih. Niso poslušali željo naroda, kateri je želel da bi se priznalo Sovj Rusijo in stopilo z njo v zvezo; rajši so poslušali Rim, ki se je zaklel proti Rusom. Znamo dobro, da je obstajala neka Mala antanta in teki Balkanski sporazum. Kdo so bili tisti, ki so razbili to malo antanto? Ali niso to Stojadinovič, Cincar-Marković? Kje je bila Jugoslavija ko so Italijani napadli na zaveznico Grčijo? Ne v pomoč, celo, proti bi se kmalu postavili.

Vsi ti izdajalci so dobili brco, ko so jim Nemci poslali vrh za vrat ter jim rekli: "Ali podpisete, da Jugoslavija ne obstoja več, ali povlečemo za vrh". V tem hipu pa se je narod otresele teh zavajalcev in jih razpodil ter poklical v ospredje druge sposobnejše ljudi. Zalostno je le to, da se je potem v zaledju

zopet priteplo na odločilno mesto večina prejšnjih elementov od katerih se ne more pričakovati kaj dobrega.

Jugoslovanski narod pa preživlja od onega časa najstrašnejše gorje, ki ga dosedaj ni poznala zgodovina. Tako da so se nad Jugoslavijo uresničile Kristusove besede: "Kraljestvo samo zoper sebe bo razdžano, in hiša bo na hišo padla". Vsak ki je količkaj poznal Jugoslavijo, mora priznati, da je bilo tam v resnici kraljestvo zoper sebe.

Sedaj pa nekaj o oni novi Jugoslaviji, ki si jo vsak pošten Jugoslovani želi. Pred časom je pisal Slovenski list (Ta izhaja v Argentini, op. ured.) tole: " Sedaj ni čas da raspravljamo o napakah, ampak da se lotimo takoj dela za vzpostavitev Jugoslavije". No jaz bi vprašal one modrijane pri Slov. listu, kateri inženir bi bil tak norec, da ako je delal neko veliko stavbo, ki se mu je potem podrta, ni bi pri novi zgradbi dobro pazil da ne ponovi prejšnje napake.

Tako tudi zgraditelji nove Jugoslavije bodo morali paziti, da ne napravijo več prejšnjih napak. Torej, katere so te napake: tiste katere so spravile jugoslovanski narod v današnje gorje. Krivci so pa v prvi vrsti oni, kiniso hoteli poslušati želje naroda; drugi so oni egoisti časti in imetja in tretji, tisti, ki niso bili sposobni za voditi posle.

Da pa narod ne pade več v kakšno grozoto kakšno prenaša danes, je treba vse takšne elemente odstraniti. Ti elementi so v najstrašnejšem času odpovedali, dezertirali, a če so voditelji postavljeni od naroda, morajo tudi narodu odgovarjati, tako kot vojak vojnemu sodišču, ki je dezertiral od svojega polka. Ravno ti dezertirji bodo vse poskusili, da pridejo do oblasti kakor prej. Vsakemu pa je dobro znano, da oblast so danes topovi in puške; vse to so pa prepuščili sovražnikom.

Pozneje se je v srbskih gorah pojavil Mihajlovič, kateri je še imel nekaj pušk in topov ter bojnikov s katerimi je začel napadati zasednika. Gotovo je, da se to prejšnji vladi dopalo, a na drugi strani so se pa z bali, da ko bi Mihajlovič postal trest, bi jim bil nevaren in v veliko zapreko za povrniti se na prejšnja mesta, zato so sklenili pridobiti ga na svojo stran, kar se jim je dobro posrečilo. Poslali so — kakor je pisal Slovenski list — generala Simoviča na bolj važno mesto, in Mihajloviča povikali v generala in vojnega ministra. Mihajlovič je tako postal član jugoslovanske zamejne vlade in začel je izvrševati njena navodila, ki so privredla do sedanjih razmer.

Kadar so nacifašisti zasedli Jugoslavijo, prvi ki so bili tepeni, so bili komunisti; ko pa so Nemci potem napdli Rusijo, se je njih položaj skrajno poslabšal, tako da niso imeli druge poti kakor pomakniti se v gozdove. Bilo je takrat, ko se jih je mnogo pridružilo Mihajloviču, kjer so se z vso vneto bili proti barbarjem. Ko pa je zvedela jugoslovanska vlada v Londonu, da so tudi komunisti v "njeni" vojski, je namignila Mihajloviču, da jih je treba streljati. Ko je tedaj Mihajlovič začel pregovarjati in tudi pobijati komuniste, so se ti odstranili in organizirali lastno vojsko; tedaj so nastali v Jugoslaviji partizani. Niso pa to samo komunisti, kakor bi kdo pomotoma mislil, kajti v partizanskih vrstah se nahajajo celo duhovniki, in vsi oni, ki so n. pr. v Sloveniji organizirali Narodno Osvobodilno Froto, ki že dve leti bije smrtni boj proti nacifašizmu, pa tudi proti domačim izdajalcem.

Ti partizani so danes v večji moči in se hrabreje bojujejo kot Mihajlovičevi četniki; kdor zasleduje poročila in pozna nekoliko zemljevid, mu bo jasno, da je Mihajlovičeva vojska ostala nekje v zaledju.

Tu. Težko je pa dognati danes, kaj zaprav je tam. Gotovo je le to, da Mihajlovič je z vlado, v kateri so v večini oni, ki so krivi današnjega gorja, ki ga z muko prenaša jugoslovanski narod, in ki delajo na vse pretege, da bi se vrnili domov kot gospodarji; medtem ko partizani, zraven tega da se junaško bore proti nacifašistom, gledajo tudi na to, da Jugoslavija ne bo padla več v roke onim brezvestnežem.

Kakor so se pokazali dosedaj, so vladarji Jugoslavije veliki nasprotniki združenja Slovanov, kakor so to tudi vsi njihovi podrepaniki. Dokaz k temu nam je pisanje Slov. lista ob priliki Veselovskega kongresa v Montevideu. Sedaj se sklicujejo, da so oni znali kakšne resolucije se bodo tam predstavljale in da zato se niso kongresa udeležili. Pišejo da je tukaj nad 50 jugoslovanskih organizacij in da se jih je udeležilo samo kakih 6 (šest) Torej zakaj se niso pa oni udeležili z ostalimi 44 organizacijami in predstavili njihove pametne resolucije?

Kar se tiče Mihajloviča, ni vse tako kakor piše Slo. list; mogoče da res mož ni vsega kriv, kar se ga dolži. Najbolj sumljivo pa je to, ker se tako vneto poteguje zanj Slov. list, kajti dosedaj so se vsi oni, katerih je povzdigoval v deveta nebesa, izkazali končno zavajalci in izdajalci.

Opomba uredništva: Gornji članek smo ponatisnili iz mesečne revije ki izhaja v Argentini pod imenom "Njiva", da naši čitatelji vsaj deloma zvedo mišljenja naših rojakov v južno ameriški republik Argentini.

Članek obširno razlaga deloma o razmerah v Jugoslaviji in tudi njeni vladi v izgnanstvo, toda omejuje se objektivnega programa Narodne Osvobodilne in Partizanske armade, če tudi ga deloma priznava. Važno s ozirom na razmere v Jugoslaviji je, da je Mihajlovič na strani bivših režimov, Narodna Osvobodilna in Partizanska armada, pa je na strani nove demokratične in enkopravnih narodov Jugoslavije.

Iz urada slovenskega ameriškega narodnega sveta

Pismo Združenega odbora
Tovariši Amerikanci

južnoslovanskega porekla!
Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev, zasedajoč dne 7. avgusta 1943 v Clevelandu, O., pošilja pozdrave vsem tovarišem Amerikancem slovenskega, hrvaškega, srbskega, bolgarskega in macedonskega porekla.

Kot Amerikanci globoko čutimo svoje dolžnosti do Zedinjenih držav in do svojega predsednika ter smo pripravljene prispevati v ogromni odpor za zmago z delom, denarjem in bojno silo vse, kar je mogoče po naših sposobnostih in prilikah.

Odbor je sklenil, da naj južnoslovanski Amerikanci podpro tretje vojno posojilo, razpisano za sedemnajst milijard dolarjev, in misli, da naj bi bil naš delež najmanj 25 milijonov dolarjev. Odbor bo kot organizacija storil vse mogoče, da se prekorači ta vsota.

V dosegu tega je pred vsem potrebno čvrsto in živo edinstvo patriočni južnoslovanskih Amerikancev, naglašajo odbor. Tako edinstvo zahteva neprestano čuječnost z naše strani in nepopustljiv boj zoper delovanje podpornikov kvizlingov Nediča, Paveliča, kralja Borisa in drugih šovinističnih pa razdirajočih skupin, ki delujejo med nami na škodo Amerike in bodočnosti južnoslovanskih narodov.

Amerika je prva in glavna briga Združenega odbora kakor tudi ogromne večine južnoslovanskih Amerikancev. Toda globoko pa se zavemo tudi svoje dolžnosti do ljudstva in trpinčnih južnoslovanskih deželah, odkoder smo prišli ali

ISPRED VOJAŠKEGA
SODIŠČA

(Posneto iz ljubljanskega "Jutra" z dne 28. marca 1943.)

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil Slovenija-Dalmazija, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Šestu Poštjanu, pok. Florjana in pok. Marije Znidar, roj. v Bištrici 10. I. 1875, bivajočem v Kušnji (Trebeljno), v zaporu;

2. Slaku Antonu, pok. Mateja in Petrič Amalije, roj. v Zabukovju 16. V. 1908, bivajočemu na Rakovniku št. 40, v zaporu;

3. Petelinu Francu pok. Josipa in Marije Koštomaj, roj. na Rakovniku 29. I. 1909, istotam bivajočemu, artnarju, v zaporu;

Obtoženi so bili:

a) prevratne združbe (čl. 4. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker so v okoliščini St. Ruperta v nedoločnem času do 31. januarja 1. 1943 sodelovali pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) sodelovanja v oboroženem krdelu (čl. 110 k. z. in 16. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker so v istih okoliščinah bili člani oboroženega krdele in so vzdrževali zvezo z njim s tem, da so dobavljali oboroženim opornikom v okoliščini St. Ruperta obvestila;

c) poskušene napada na življenje pripadnikov Oboroženih sil (čl. 7 naredbes z dne 3. X. 1941), ker so v Dobo 26. in 27. decembra 1942 v zvezi z uporniki poskusili napad na pripadnike Oboroženih sil in podpirali napad na posadko na ragdu v Dobo, zaradi katerega je bilo ubitih 19 vojakov;

b) udeležbe pri desetih raznih ubojih (čl. 110 k. z. 755-577 št. 3 in 61 št. 4 k. z.), ker so v istih okoliščinah namerno podpirali napad na dobski grad ter so v zvezi z uporniki povzročili smrt 3 članov družine grofa Logotekija in šestih članov družine šentjurškega komisarja Mauserja Josipa, ter izvršili pri tem razne okrutnosti;

e) namernega požiga (čl. 423. k. z.), ker so v istih okoliščinah in na isti način povzročili požar na gradu v Dobo.

Slak Anton in Petelin Franc sta

zaradi tega obtožena:

f) tatvine z obtežilnimi okoliščinami (čl. 624-61 št. 5 in čl. 1. Kr. dekreta z dne 30. II. 1942 št. 1365), ker sta se v dobi med 27. decembrom 1942 in 1. januarjem 1943 polastila zaradi osebnega dobička drva, volno, sena, čeljev, voz in raznih drugih predmetov, ki sta jih odpeljala iz razvalin razrušenega gradu v Dobo, ter se okoristila z opustošenjem poslopja in z umorom njegovega lastnika grofa Logotekija, članov njegove družint in vojakov, ki so tvorili posadko v gradu.

Iz teh razlogov je sodišče spoznalo Šesta Boštjana, Slaka Antona in Petelina Franca za krive sodelovanja v prevratni združbi ter pri oboroženem krdelu in jih obsedilo na skupno kazen dosmrtno ječe z vsemi zakonitimi posledicami.

Oprostilo pa je Šesta Boštjana, Slaka Antona in Petelina Franca zločinov po c), d) in e) zaradi nedostatkov dokazov.

Oredilo je objavo pričujoče sodbe v izvlečku v listu "Jutro". Ljubljana, 20. marca 1943-XXI.

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil Slovenija-Dalmazija, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Kosu Ladu, Josipa in Tratar Ane, roj. v Stični 12. I. 1921 in tam bivajočemu na št. 16, v zaporu;

2. Godcu Ludviku, pok. Josipa in Lampret Ane, roj. v Oslici (Krka) 18. VIII. 1911 in tam bivajočemu na št. 5., v zaporu.

Obtožena sta bila:

a) zločina po čl. 4. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941 in kesnejših dodatkov ter po čl. 1. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1942, da sta v okoliščini Krke v nedoločnem času do 30. oktobra 1942. sodelovala pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) zločina po čl. 16. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941, da sta v istih časovnih in krajevnih okoliščinah sodelovala pri oboroženim krdelu, ustanovljenem z namenom izvršenja zločinov proti varnosti države;

(Nadaljevanje na 3 strani)

Iz urada slovenskega ameriškega narodnega sveta

"Za nas vladja se zdaj! Požurite se vsi, kar vas v Ameriki slovenske je krvi, v podružnicah okoli sansa se zberite in nas, svoj rod, naš dom, Slovenijo otmite!"

POSNEMANJA VREDNO

Sirokom po tej deželi izhaja na tisoč krajevnih ameriških listov. Skoro vsaka večja vas ima najmanj enega. Ti krajevni časniki igraju veliko vlogo v našem političnem življenju. Našim političnim krogom so pravi pravcati barometer ljudskega raspoloženja in mišljenja pa splošnih narodnih težej. Po vseh njihovih glasovnih stanih so zelo vpoštevani in sila pazno čitani. Naši zvezni senatorji in kongresniki se živjeje zanimajo za njihovo pisanje kakor pa za uvodnike v svetovnih listih.

Naše podružnice so posejane po velikih in majhnih krajih, pa bi bilo prav, če bi se ravnale po zgledu one v *Evelethu, Minn.* Ta podružnica, ki ima številko 64, se prav dobro zaveda, kolikšnega pomena so krajevni listi v našem javnem življenju, pa je poskrbela za to, da se je njeno delovanje zaneslo v tamošnji ameriški tednik "Eveleth News-Clarion", in v njegovi izdaji z dne 19. avgusta, poslani v ta urad je opaziti na šesti strani na vrhu in rasprtih črkah naslov "SANC is now staging A MEMBERSHIP DRIVE". V tem zanimivem članku so lepo razloženi že ne naloge naše organizacije in prav dobro je napisano tudi to, kako si tamošnja (Nadaljevanje na 4. strani)

KLIC V SILI
Iz dalje muk se smrtnih čuje nujen klic
od žrtve nemškega pekla in laških vic:

POZDRAV KONFERENCI Z. K. S. IZ ZDRUŽENIH DRŽAV

Cenjeni delegatje in delegatinje:

Ob priliki vaše zgodovinske konvencije se spodobijo, da dobite vsaj malo pregleda iz Zdrženih držav, akoravno to poročilo prihaja od posameznega Slovence, ki z velikim zanimanjem zasleduje velevažno delovanje kanadskih Slovencev. Rad bi bil navzoč, toda to je zaenkrat nemogoče. Sicer pa bom vaše zaključke čital v vašem glasilu, Edinosti.

Naravno je, da vas vse iskreno pozdravljam in upam, da bo vaše trezno in resno razmotrivanje imelo gotove koristi vse narode, zlasti pa za naše slovanske brate in sestre, ki dajejo najlepše primere svoje visoke politične in kulturne zavesti s tem, da so večinoma vsi pripravljeni dati svoja življenja za poraz fašizma, kar pomeni za svobodo in napredek človeške družbe. Vse to je vam že itak znano, toda tem bolj smo veseli in ponosni, ko se tega dejstva zavedajo nove milijonske množice, katerim je bilo vse doslej velika tajnost, sploh niso mogli pasti, da so Slovani tako močni in složni, da bodo s pomočjo ostalih demokratično usmerjenih množic največ odgovorni za poraz osišč, in vsega kar ta fašistična ideologija predstavlja.

Znano vam je, da žinimo v dobi prebujenja in reorientacije povsod, tako je tudi v Zdrženih državah. Vlada Zdrženih držav se trudi na vse načine, da se ustvari trdno edinstvo doma, da enotno nastopa na militarističnem polju ali frontah. Toda tudi ima precej apizerskih elementov in odkritih fašistov, ki so z svojimi zvižjanci in propagandno mogli preprečiti učinkovito akcijo proti osišču, to je, da so mogli tako dolgo zavlčevati drugo fronto in drugače pomagajo Hitlerju pri njegovi igri razdvojevanja in hujkanja ene skupine proti drugi, enega naroda proti drugim itd. Glavna opora osišč obstoji pri tisku in radiju, kjer še trosi trup in nezaupanje v zavezniške sile, predvsem imajo za tarčo najzvestejšo zavezniško Sovjetsko Unijo.

Slični položaj obstoji tudi med Slovenci: imamo zagovornike zloglasnega Mihajloviča in jug. vlade v Londonu. Toda istočasno se je skoro ne pričakovano pojavila nova skupina glasnih zagovornikov

Nacistična moč v Franciji reducirana

Algiers, Afrika — Od zadnje pomladi Nmcii so prevrgli precej svojih najboljših sil na vzhodno bojni črto in nekaj pa v Italijo iz Francije, pravi Francois Dementhon, novi justični minister začasne francoske vlade narodnega osvobođenja, kateremu se je posrečilo pred enim mesecem uiti iz Francije.

Kakor poročilo trdi, Dementhon je obnem vodilni član podtalnega gibanja v Franciji in vsekakor tudi deloma organizator narodnega revolta zadnjega pomlad.

"Danes nemška armada v Franciji, ni ona kakor jo smo poznali v letu 1940, pravi Dementhon. Je to sestav od zelo mladih fantov in onih od skrajnosti izčrpancev na vzhodni bojni črti. Njena moč je reducirana. Toda Nemci so precej dobro utrdili obrežje ob angleškem kanalu, kakor tudi Atlantiku.

Nadalje Dementhon pripoveduje o podtalnem gibanju v Franciji in pravi, da je njegova armada dobro organizirana od 150.000 mož. Do čim pa poodtalno gibanje sestavlja več raznih pokretov zedinjeno in tudi v soglasju za narodno osvobodjenje.

Pretežna večina javnega mnenja je na strani De Gualistov; zatem komunistov in le neznatni odstotek tvori za bivši Vishy.

Odbor podtalnega gibanja je sestavljen od 16 članov, predstavljajoč različne stranke, kot naprimer: Generalno delavsko federacijo; Katoliško federacijo; Socijalistični odbor akcije; Radikalno Socijalistično Stranko; demokratično Zvezo; Re-Stranko; demokratično Vvezo; Republikansko federacijo in komunistično stranko.

Sovjetske unije, partizanov in enotnosti. To je skupina okrog dnevnika Enakopravnost, ki izhaja v Clevelandu, Ohio. Ta list je prenesel mnogo materijala in stalno prinaša članke splošno znanih vplivnih osebe, ki so v tej kritični dobi zapopadli stvar in se odločno postavili na stran ljudstev in podjarmljenih narodov. To je zelo važen pojav, da ne omenjam stališča pri SANS, kjer so nekateri posamezniki po zaslugi pisatelja Adamiča deloma spremenili svoje nazore in so vsaj deloma za skupno stvar in poraz reakcije. Velik korak naprej je bilo formiranje Zdrženega odbora Srbov, Hrvatov in Slovencev, kajti v tem odboru so pošteni in iskreni boritelji, ki bodo delovali za tesnejšo kooperacijo med temi narodi, za zmago nad osiščem in za ustvaritev sporazuma v bivši Jugoslaviji.

Če vzamemo to v poštev, potem se lahko konstatira, da bodo v bližnji bodočnosti tudi Slovenci v Zdrženih državah končno storili korak naprej in morda nas bo ta vojna kriza in trpljenje spametovala, da bomo bolj aktivni za blagor večine. Morda se iz tega izčim še kaka organizacija, ki bo posnemala živahnost in politično delavnost naših mlajših kanadskih slovenskih sosedov.

Dругih priporočil nimam kakor to, da bi bilo zelo umestno in tudi potrebno, da se vaša konvencija izreče za sodelovanje z SANS, kakor je to predlagal Sodec. Vaše sodelovanje bi pomenilo mnogo, ker bi nam prinesli novega duha in živahnosti, obenem pa bi vplivali na voditelje SANS, da pospešijo politično akcijo, da ustvarimo jekleno enotnost med vsemi rastresenimi

KONVENCIJA ZVEZE KANADSKIH SLOVENCEV

Zadnjega tedna oziroma 4, 5 in 6 septembra se je vršila prva konvencija Zveze Kanadskih Slovencev, kar je eno od najznačilnejših zboraovanj od priseljenosti Slovencev v Kanado.

Položeni so temelji narodnemu protifašističnemu in demokratičnemu gibanju; izvoljen je novi glavni in upravni odbor od 13 članov; poslano je več brzojavnih pozdravov voditeljem Zedinjenih Narodov, Rooseveltu, Churchill, Stalinu in drugim. Pozdrav Narodni Osvobodilni Fronti v Sloveniji, vodstvu Narodne Osvobodilne in Partizanske Armade itd. Pozdrav glasovitemu pisatelju Louis Adamič, ter Zedinjenemu Odboru ameriških južnih Slovanov, katerega je predsednik, Adamič. Predsedniku naše vlade MacKenzie Kingu in vrhovnemu vodji naše armade na evropskem kontinentu, Leeut. General A. G. L. MacNaugston.

Sprejeto je več resolucij med temi tako o bodočem delovanju Zveze na polju bratske sloge kanadskih Slovencev, Hrvatov in Srbov, za izdatnejšo podporo vojnih naporov naše nove domovine in njenih zaveznikov, kakor tudi nepozabljajoč na moralno in materialno podporo narodnega osvobodilnega pokreta v starem kraju, za čimprejšnji zmago nad fašizmom in njegovimi privrženci.

Konvencija odločno protestira protiv dosedajne vloge zamejne jugoslovanske vlade, ter njenih predstavnih zlasti za Fotičem na čelu, ki je pokazala ne le nesposobnost in nepravilnost spoznati elementarna priznanja enakopravnosti narodov Jugoslavije in demokratično obliko vlade, ampak uporno nadaljuje vlogo bivših režimov z podporo Srbske Narodne Obrane na tem kontinentu, pa razdor, mržnjo in razkol med tremi bratskimi narodi. Konvencija obsoja protinarodne elemente, ki delujejo proti enotnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov, brez izjeme, če so to Slovenci, Hrvti in Srbi, kajti z tem škodujejo ne le normalni odnosom med bratski slogi treh narodov, ampak istočasno z tem ovirajo vojne napore Amerike in Kanade v borbi proti fašizmu, kjer je narodna enotnost nič manjša opora, kakor vse potrebne zaloge armadi na bojni črti, za končno in uspešno zmago.

PONEMČEVANJE SLOVENCEV NA ŠTAJERSKEM

V aprilu leta 1941 se je pretežno večina spodnje-štajerskega prebivalstva z ognjevitim navdušenjem izrekla za fuehrerja, za narod in za raj, ter to svojo odločitev tudi z dejanji potrdila.

Možje iz Spodnje Štajerske služijo na bojiščih kot prostovoljci. Na tisoče se jih vežba v vojaških nemškega rajha, drugi pa zopet stoje že šest mesecev z orožjem v roki na meji kot straže, in se žrtvujejo, ustvarjajo in delajo kot kmetje, delavci in meščani za zmago.

Spodnja Štajerska je zopet postala nemška dežela in njeno ljudstvo je na potu v skupnost vseh Nemcev.

Kaj deli danes še Spodnje Štajerce od Nemcev? Nikakor ne kri in rasa. Le zgodovina in kultura, le prostor in politična volja.

Ljudje iste krvi in istega rodu, ki so skozi stoletja živeli skupaj v skupnem prostoru, katere vežejo iste šege in navade in ista kultura, katerim usoda sama narekuje, da skozi stoletja složno stražijo na meji rajha, so danes ločeni drug od drugega le od ograje dialekt — ako izvzamemo nekatere posameznike, ki so nosilci tuje ideologije, neskladne s prostom in plemenom, ki neznatni preostanki, v samotnih gozdovih Spodnje Štajerske, kot roparji in morilci čakajo na to,

Konvencija je soglasno sprejela tudi sklep, moralno in propagandno podpirati SANS, Zedinjeni Odbor ameriških južnih Slovanov. Potom svojih odsekov Zveza bo podvela vse potrebno, da se proširi in seznanji kanadske Slovence z delom naših sosednjih bratov in sester v Zdrženih državah ameriških, ter da moralno in propagandno čimbolj strne delovanje v tem pravcu najpešega sporazuma podpirati Narodno Osvobodilno in Partizansko armado v starem kraju, ter v vseh drugih vprašanih svobode in Zedinjene Slovenije, kakor tudi nove, demokratične in narodne Jugoslavije, sicer po svobodnem izboru treh bratskih narodov po končani vojni.

S ozirom na to, Konvencija pozdravlja Zedinjeni Odbor ameriš-

Slovinci, kajti čas se približuje, ko bo fašizem izkoreninjen, ko bodo in oblike svojih vlad. Takrat pa monarodi pričeli urejevati svoje meje ramo biti vsi kot eden pripravljeni, da jim damo vso moralno in politično podporo, tako da bo trajen mir in boljša bodočnost vsem narodom počivala na trdni podlagi, da se ne bo mogla spet ponoviti kakšna pogodba ali ponovno razkosavanje narodov.

Obilo uspeha in napredka želi konvenciji in Zvezi Kanadskih Slovencev in njenemu glasilu Edinosti, ki je najboljši organizator, zato ga izboljšajte in razširite v vsako slovensko hišo.

Z sodružnim pozdravom,
GEORGE WITKOVIČ.

IZPRED VOJAŠKEGA SODIŠČA

(Iz strani 2.)

c) zločina po čl. 7. Ducejeve naredbe z dne 3 X. 1941, da sta sodelovala v spopadih med uporniki in italijanskimi četami v okolju Krke, ter sta na ta način ogrožala varnost življenja;

d) zločina po čl. 2. Ducejeve naredbe z dne 24. X. 1941, ker sta bila brez dovoljenja v posesti orožja in vojaškega streliva.

Iz teh razlogov je sodišče odbilo prošnjo zaščite ter spoznalo Kosa Lada in Godca Ludvika za kriva pripisanih jima zločinov in obsodilo na smrt z vsemi zakonitimi posledicami.

Sodišče je odredilo objavo pričujoče sodbe v izvešču v "Jutru" in "Slovencu" v Ljubljani.

Ljubljana, 23. marca 1942.

Kaj pa za božična darila vojakom praša Port Arthur

Port Arthur — Vedno pogostje čitamo v naših delavskih časopisih, da ta ali pa oni je poklican k vojakom. Nekateri od teh so že na drugo stran oceana in celo v borbi zdaj nekje v Italiji. Drugi se pripravljajo naslediti isto pot takoj po potrebi in tudi do gotove meje sposobnosti, rokovati z orožjem i t. d.

Oni so odšli! Mi drugi smo seveda zaposleni na en ali pa drugi način, da včasih celo neutegnemo razmisliti tudi o navadi božičnih daril našim vojakom. Odlasmo rajše za zadnje dni, oziroma ko je skrajni čas, da se jih spomnemo ne samo z darilom, ampak istočasno s zavestjo, da so odšli položiti svoja življenja na oltar svobode, pravice in demokracije.

V ta namen odsek Zveze Kanadskih Slovencev v Port Arturu, je na svoji zadnji seji sklenil, da priredi skupno zabavo z bratskimi odseki Zvez Hrvatov in Srbov, ki se bo vršila 25 septembra. Čisti dobiček je namenjen kakor omenjeno v prid božičnih daril našim vojakom.

Obnem smatramo za potrebno apelirati na druge odseke Zveze in društva naših izseljencev, da nas posnemajo v tem oziru in pomagajo zbrati zadostno vsoto, da se pošlje primerno darilo vsem našim vojakom, če so tukaj v Kanadi, ali pa preko oceana.

Dalje smatramo za potrebno, da se vsi naslovivojakov pošljejo na glavno upravo treh bratskih Zvez. kakor tudi denarno vsoto, kajti na ta način bo glavna uprava vsekakor nakupila v večji količini raznih potrebščin toliko bolj poceni in obenem jih pravočasno odposlala na njihov naslov.

Torej bratje in sestre! Nikar pozabiti takoj na delo za božična darila našim bojevnikom. Vse zbirke kakor tudi naslove pošljite na 206 Adelaide St. W., Toronto.

T. Cimprič, tajnik.

Milijoni delavcev ne le severoameriškem kontinentu, kjer je "labor day" prvi ponedeljek v septembru praznovan, kot delavski praznik, temveč v svetu v splošnem, so praznovali ta dan, ne v paradah in povorkah, nego na svojem delu v tovarnah. Gotovo je, da je to bila zelo slaba novica za krmilce v Berlinu, ki so pred štiri leti izdelali povsem drugačen načrt, poslužujoč se ga propagandno in tudi potom svojih apizerskih privržencev v zunanjem svetu.

Toda ogromne izgube v materialu in ljudski moči na vzhodni bojni črti, izgubitev Afrike, Sicilije, ter strmoglavljen Musolinijev režim v Italiji; zatem značni razbijalci Berlina, Hamburga, Nuremberg in drugih mest v Nemčiji, ni šlo po onem načrtu pred štiri leti. Obnem pa okrog 70 milijonov vpslenih mož in žena v vojni proizvodnji v Ameriki in Kanadi, kateri producirajo ogromno zalogo vojne materiala za vničiti fašizem.

Ameriški in kanadski delavci, so danes odločujoči faktor v vojni proizvodnji Zedinjenih Narodov. Neovirano nadaljevati to velevažno delo, je le delna naloga delavcev, ki so vsekakor v zadnja štiri leta dokazali svojo zavest v vojni proizvodnji, da jih niso nadvladali sebični interesi in da jih ni zmotila tudi odvratna propaganda na različne načine. To zavest posegla je še globokeje na dan delavskega praznika z tem; da se pospeši vojno proizvodnjo; organizira javno mnenje za ustanovitev druge fronte, ter z tem zagotoviti zmago nad Hitlerizmom v letu 1943. Zatem so še seveda drugi predpogoji v domu

mu v bodoče še govorili tuja narečja, bodo veljali za saboteže in bodo izključeni iz naše skupnosti.

Spodnje Štajerci!
Niste Slovenci!
Zvesti Štajerci ste!
Člani ste nemške narodne skupnosti!
Postati morate polnovredni Nemci!
Razbijte še zadnjo oviro!
Učite se, in govorite nemško!
Maribor, 5. septembra 1942.

F. Steindl, Bundesfuehrer.
Sodite sami pomen gornjega.

ZAVEZNIŠKA KONFERENCA IN DRUGA FRONTA

Angleško-Ameriška konferenca, ni bila pripravnost za Sovjetsko Unijo, katera je kot znano podpisala pet-letni nenapadalni pakt z Japonsko. Razen tega posvetovanja ako niso do cela vsaj v pretežni večini so se vršila glede vojnih operacij na Pacifiku proti Japoniki. Torej že iz tega razvidno je, da bi ne bila prijetnost prisostovati taki konferenci za Sovjetsko Unijo. Toda nič dražjega bi pa ne bilo za mene kakor tudi za predsednika Roosevelta, imeti posvetovanje z maršalom Stalinom. Ako pa do tega ni prišlo, ni "vzrok zaradi tega da nisva bila pripravna v vseh ozirih in celo odložitvi zapreke neprijetnosti za sestanek z Stalinom. Obnem pa vemo, da je maršal Stalin, direktno zapovednik zmagoslavne ruske armade in da neutegneta zapustiti borbeni položaj za nadaljevanje vojnih operacij, katere so važne ne le za Sovjetsko Unijo, katera je glavni cilj srditih in zelo resnih napadov sovranca, ampak so važne ravno tako za stvar Zedinjenih Narodov.

Sodeč napram zadnjim poročilom iz bojne črte, maršal Stalin ne zanemara in nima namena tratiti čas za pogovor, ob tem času. Cela Britanija poslala je pozdrav briliantni poletni ofenzivi, značilnim zmagam pri Orlu, Harkovu in Tangurog, osvobođenih po zmagoviti ruski armadi, vničeno pa na tisoče in tisoče mož sovražnika.

Predsednik Roosevelt in jaz, si zadržujeva možnost za sestanek z Stalinom. Razen tega ne manj važen bo vsekakor sestanek ministrov za zunanje zadeve Vel. Britanije, Zdrženih držav in Sovjetske Uni-

DELAVSKI PRAZNIK IN DRUGA FRONTA

Čih zadevah; podpirati vojni načrt za zmago, Roosevelta; odstraniti obstrukcionistične elemente v Kongresu, ter na ta način zagotoviti zmago vojne administracije pri vilitvah v prihodnjem letu. Nič manj važno pa ni v tem oziru za kanadske delavce, da tudi oni trezno zasledujo vse te stvari v svojih domačih zadevah in pripravijo podlago v naslednjih vilitvah, da bodo v prihodnji vladni zbornici v Ottawi, res zastopni delavci in splošni interesi naroda in dežele.

Torej delavski praznik, je spet manifestiral zavest organiziranih delavcev severo ameriškega kontinenta v tekoči vojni, da je večina ta dan opravljala svoje redno delo v tovarnah; rudnikih in drugih proizvodnih centrih. Ne manj vežno vlogo bo igrala ta manifestacija tudi v zahtevi za drugo fronto v Evropi, kajti le z ustanovitvijo druge fronte, lahko pričakujemo skorajšnji poraz Hitlerizma in fašizma v Evropi.

Apizeri in obstrukcionisti si prizadevajo najti ne samo prigovora o ozirum na ustanovitev druge fronte Evrope, ampak celo obtožb, češ da je to v prid Sovjetski Uniji, ter komunistična propaganda. Toda cel svet ve, da je tekoča vojna — ljudska vojna — da je to vojna vseh svobodoljubnih in demokratičnih sil v svetu, katerih stremenje gre za čimprejšnji zmago in osvoboditev sveta, zlasti Evrope, fašističnega suženjstva in barbarstva.

Delavci ne bodo nikdar odobravalni in se udali tako slepim iluzijam naperjene proti Sovjetski Uniji, kot rešitelji narodov in človeštva, da se povrne zlobna in odvratna gonja protiv nje, kakor je to bilo pred tekočo vojno. Kakor delavci tako tudi narodi Evrope, ne bodo prlezili tega dejstva, ki je močnejši faktor resnice, kakor pa vsa apizerska in reakcionarna žlahta, ki skuša povrniti svet v predvojne pregrehe.

Na dan delavskega praznika, delavci so ponovili svojo zvestobo najsvetjšim idealom, da je potrebno založiti vse za zmago nad sovražnikom in zahtevati one prilžne akcije, da se ta zmaga čimprej zavestno stani na strani pravice in demokratičnih tekovin v povojnih vprašanih.

DRUGA FRONTA

O drugi fronti Churchill je vsekakor govoril negativno o tem velevažnem vprašanju, rekoč: "Rusi so upravičeni naglašati potrebo ustanovitve druge fronte v zapadni Evropi. Mi smo nekoč imeli front v Evropi in ta je bil porazen. Lahko je sicer poraziti tako fronto, toda težko jo je ustanoviti!"

Nedvomno da je Churchill pri tem mislil na fronto, ko je bila napadena Francija. Prej toliko naglašena "Maginot trdnjava" sploh ni prišla ni v poštev. Toda situacija za ono dobo in danes, je povsem druga, ne samo s ozirum na drugo fronto, razmere v svetu v splošnem, ampak tudi vsaj delno so izpremenjeni odnošaji izmed zavezniških držav. Nič manj važno pa ni dejstvo, da je število apizerskih elementov odstranjeno iz posameznih položajev.

Z eno besedo in razen pohval tako Kanade, kakor tudi junaške zmagae Rdeče Armade, ter pohvala bojujočim narodom na Balkanu, Jugoslaviji itd., govor ne vsebuje objektivnih nalog, ki so vselej osrednjuje borbe proti osišču. Tega naglašja, da je vpliv ruski fronti posebno na letu, ter da bo v kratki bodočnosti dinirana moč tako zavezniške made, Rdeče Armade in z pom tamkašnih narodov, se posrečilo osvoboditi te države, povrniti kraljevta dotičnim kraljem, kajpak po narodni volji.

Ce so istovetna mišljenja naroda tako v Jugoslaviji in drugod na Balkanu, je težko verjeti. Kajti narodu v borbi na življenje in smrt, jasno izraža svojo pripravnost ne povrniti se pod prejšnost protiparodnih režimov, ampak odločno, zedinjen hoče svobodne in demokratične države, brez kakoršnega koli varuštva.

Druga značilnost v njegovem govoru je ta, ko je omenil da Stalin ne trati čas za pogovore. Prav imenitno bi bilo to pravilo tudi z naše strani. To je bil že šesti pogovor med Churchillom in Rooseveltom v tekoči vojni. Rezoltat teh pogovorov od sedaj je očividno. Razen zavzetja afriškega obrežja, nekaj otokov na Pacifiku in zdaj koordinirane armade zaveznikov s zavzetjem Sicilije in bombardiranjem iz zraka Nemčije in Italije, drugega uspeha ni bilo.

Če to primerjamo z akcijami Rdeče Armade na dva tisoč milj dolgi bojni črti, ter vpoštevanje zvežništvo kot objektivna čimprej vničiti sovražnika, tedaj je dosejajni rezoltat teh pogovorov zelo reven. Ne zato da niso sredstva na razpolago in da ni bilo zadnji dve leti dovolj časa, ampak zato, ker se odlašja z neposrednimi akcijami, ki so edino rešitvene in v cilju skrajšati vojno. Z tem pa seveda tudi materialne in ljudske žrtve.

Narodi Evrope, so se naveličali poslušati poslanice. Vidno dejstvo kaže, da so podvzeli akcijo tudi proti zelo rezkiranim okolščinam in prilžnosti. Vidimo da izmed vseh v Jugoslaviji, zdaj v Bolgarski, Danski, Norveški in malo ne v vseh zaslužjenih državah. To je najboljši odgovor na one poslanice, ki so naglašale potrebo "strpljivosti" in čakanja. Tak odgovor bi moral biti tudi z naše strani, da se podvzamemo potrebne in rešitvene akcije v zapadni Evropi.

Ruska armada in narodi v Evropi, niso časti lačni. Vse kar se zahteva je ustanovitev druge fronte za popolno vničenje nemškega fašizma v Evropi in njegovih pnerjev drugod.

Delavec

IZ GLAVNEGA TAJNIŠTVA ZVEZE

matje in sestrel!

Signuren sem, da izražam želje večine ako povem, da se željno pričakuje poročila in sklepi prve konvencije Zveze Kanadskih Slovencev. To tega prepričanja pridemo na podlagi harmoničnega posvetovanja in razprav na konvenciji, ter vrednostnih sklepov za bodoče delovanje naše narodne protifašistične in demokratične organizacije.

Konvencija je položila zdrave temelje temu gibanju; dala mu okrepčilo z novimi načrti in tudi močmi v času, ko se v svetu bije boj za narodno osvobodjenje in pravičnost. To ji daje zgodovinsko vrednost in njeni sklepi bodo najočitnejši dokument dela kanadskih Slovencev.

Prav dosti je vrednostnih vprašanj o katerih se je razmatrivalo ter v bratski slogi vršilo posvetovanje. Vsak delegat in tudi gost je bil prevzet z temi vprašanji, ter skušal doznati izmed dobrega še boljši predlog. Z eno besedo vsakodnevno vprašanje v ono jasnost, katera je potrebna v takem delovanju če hočemo doseči tako uspeh, kakor tudi uresničiti sklepe konvencije.

Topot moj namen ni obširno razlagati o sklepih konvencije in splošnem načrtu, ker to boste brali v posebej tiskani izdaji zapisnika Konvencije. V tej izdaji bodo tiskana tako glavna poročila, kakor poročila delegatov; pozdravi kon-

venciji in tudi pozdravi, ki je konvencija poslala voditeljem zaveznikov; narodni osvobodilni in partizanski armadi; slavnemu pisatelju L. Adamiču; Združenemu Odboru ameriških južnih Slovanov, čigar predsednik je Adamič; SANS. itd. Vse to bo tiskano kakor omenjeno v posebni izdaji in z toliko izvodov, da bo zadostovalo za vsako naselbino najprej v Kanadi, zatem pošljejo nekoliko izvodov našim sosednjim rojakom v Združenih državah.

Medtem zelo važna sugestija je od naših rojakov v Port Arturu, da božična darila našim vojakom v armadi. Ker se izmika čas konvencije je naložila tajniku Zveze, da to plemenito delo se proširi na vse odseke Zveze. Zato tem potom apeliramo na izvršne odbore odsekov in članstvo v celoti Zveze, da se nemudoma podamo na delo, priredimo domačo zabavo ali pa temu nekaj podobno. Kakor denarno zbirko tako tudi naslove od naših vojakov pošljite na glavno tajništvo, katero bo zaporedoma priobčilo seznam darovalcev in tudi odsekov, ki so prispevali k temu delu.

Naslov glavnega tajništva ostane isti kakor do zdaj, to je :206. Adelaide St. W. Toronto, Ont. Na ta naslov naslovite vse kar spada v opravila glavnega tajništva Zveze Kanadskih Slovencev.

Ludvik Troha, gl. tajnik

PETOKOLONKA

Spisal, Jakob Zupančič.

Harold Newman je ponovno študiral že svoj tretji dossier. To je bil njegov izraz — rabil ga je dosledno mesto angleškega "file". Saj veste kaj mislim: šop listin, ki se tičejo eno in iste zadeve.

Kdor bi slučajno prišel v sobo št. 729 bi nehote mislil: "Aha, "boss" obe nogi na pisalni mizi! Toda Harold je imel noge na mizi iz zelo prozaičnega vzroka: na podplatih so se mu naredili mali, a skrajno neprijetni izpuščaji, ki jih je zdravnik — specialist — imenoval "plantar warts", ter jih zdravil z Roentgenovimi žarki, kar je bilo zelo počasno in precej obotljivo tudi za denarico. Ni čudno torej, da je Harold ob vsaki priliki razbremenil svoje južne tečaje vsake teže.

Mislil je odložiti zbirko listin na kupček na levi ter se lotiti novega slučaja z velikega kupa na desni, ko se mu je pogled ustavil na fotografiji, prilepjeni na prošnjici za državljanstvo.

Hm — Gertie, to je Gertruda. Ona pa je bila Gretchen, to je Margaret. Torej ni ena in ista. Ali pa... Seveda je, ni dvoma. To Gertie na tej sliki je ona Gretchen globoko v srcu!

Skočil je pokonci, pa je poglasno zaječal. Prokleti mozolji na podplati! Zopet je sedel in topot stegnili noge pod mizo, da so počivale le na robu pet.

Spomin mu je švignil preko več let v preteklost ter preko tisoč in tisoč milj v odaljeno Zenevo. Takrat je bil knjižničar v sijajni knjižnici Lige narodov. V razkošnih dvoranah je bilo nič koliko knjig, toda zastopniki raznih držav njih niso veliko čitali. Beneš je bil najpogostejši obiskovalec in je čital knjige v tučatu slovanskih jezikov in še par drugih. Nemci menda vse vedo, vsaj v knjižnico jih ni bilo. Kasneje so sploh odšli iz Zeneve; doma pa so z najboljšimi knjigami — kurili kreše.

E, počakaj! Neka Nemka je le prihajala in prihajala je še kar pogosto. Gretchen — Prav dobro se spominja, kaj je čitala: samo knjige o notrajnih razmerah Čehoslovake, Avstrije, Jugoslavije, Poljske in drugih držav.

"Gospodična je gotovo ekonomistka", ji je dejal ob priliki, ko je baš prišla nova knjiga o notrajnih homatijah na Poljskem. Knjige se je takoj polastila z opombo: "Ne baš ekonomistka. Ampak poznati moramo notrajne razmere, da jih lahko izrabimo v naš prilog, ko pride dan."

Razumel je da govori o Nemcih na splošno, toda takrat ni nihče slutil o njih nakanah. Danes ves svet, kako natančno so se pripravili na vrtnanje od znotraj ter zaeno z obročem okrog posameznih narodov. Ali takrat izraz "petakolona" še niti izumljen ni bil.

Približno tisti čas se je naveličal krokanja z ameriški poročevalci in gledališkimi plesalkami. Veliko prijetneje se je bilo šetati po parkih, ali pa čolnariti po razsešnem jezeru, počivajočim med častljivimi, belo prikritimi gorskimi orjaki.

Ob takih izletih je on pozabil na daljno Ameriko, ona pa svojo zaroto kujočo Nemčijo, Bili so divni časi, a kratki, tako silno kratki!

Harold je pozabil svoje boleče podplate. V duhu je zopet korakal z Gretchen po položnem griču nad palačo Lige. Upehana sta bila, ko sta dospela na široko stezo. Pod njima je ležalo pokojno Lemansko jezero. Tam preko so zadnji sončni žarki rdečili zasnežene vrhunce in zdelo se je da se ogledujejo v zrcalo vodne gladine.

Zleknil se je v mehki mah. Prsi so ji burno valovile. Še nikdar se mu ni zdela tako lepa, tako zaželjiva.

Zatemneli so beli vrhovi, mesto jezera je zevala pod nogami črna praznosta. Takrat se je izvila iz obzora: "Zakaj bi ne smela biti večno tako srečna?"

"Saj bova! Zakaj naj bi ne bila?"

Sklonila je glavo in glas se ji je tresel, ko je govarila: "Moj oče odpotuje jutri na Ogersko. Z njim moram." Nemčija prične s svojim delom in jaz moram izvršiti svojo nalogo!"

Nikdar več je ni videl. A, kmalu, prav kmalu je spoznal kakšna je bila njena naloga. Petokolona je bila — če tudi takrat takega izraza sploh ni bilo. Ona in tisočero takih je pripravljalo tla v državi za državo — organizirala peto kolono, ki je v mnogih primerih več zalegla ko vojaške kolone na meji.

Zdrnil se je. S silo je pregnal spomin. Pograbil je še enkrat dossier listin in znova jih pregledoval. — Hm, poročena je, v Američanom — zato je upravičena do kratke procedure: prvega papirja sploh ne rabi in zadostuje, da biva tu eno leto. Haha, seveda — uslužbenca nemškega turističnega urada! Kako je neki prej to spregledal? In kako smešno: že skoro dve leti ni šel nobeden turist odot v Nemčijo, je urad je bil vendar odprt — dokler ga ni predsednik zaprl skupno z nemškimi konzulati. A da lahko ostane tu in rovari od znotraj še naprej, hoče imeti seveda državljanstvo.

Pa kako bi se ji skoro posrečil njen namen! Svoje tovariše mora opozoriti na podobne slučaje. Kar se nje tiče, pa jo bo videl kmalu: na tiskovni vrhu šopa listin je naznačil dan in uro zaslišanja.

Tajnica mu prinese vizitko: "Stranka čaka".

"Naj vstopi!" Sklonil se je nad papirje in se ni ozrl, ko je vstopila. Z malomarno kretinjo je pokazal na stol zraven pisalne mize. Toda čemu tajiti; srce mu je burno bilo, ko je dvignil glavo.

Planila je pokonci, umaknila se proti vratom: "Harold!"

Ni mogel kontrolirati svojih oči: pregdale so jo in jo našle lepo in

ZADNJE SLOVO OD DR. FRANA TOMINŠKA

(Posneto iz ljubljanskega "Jutra" z dne 28. marca 1943)

Včeraj popoldne so položili k zaslužnemu počinku zemeljske ostanke enega najzaslužnejših javnih delavcev planinca dr. Frana Tomiška. Spoštovanje, ki ga je pokojnik užival v vseh krogih prebivalstva, je bilo najbolj izpričano z ogromno udeležbo pri pogrebu. Zastopani so bili vsi sloji od preprostega rojaka do najodličnejših meščanov. Vsak je hotel z udeležbo pri pogrebu dokazati svoje priznanje nesebičnemu delu dr. Frana Tomiška in poslednjič počastiti njegov spomin.

Pred kapelico sv. Nikolaja in na prostranom prostoru predmolinico na Zalah je bilo že mnogo pred časom pogreba zbrano število občinstvo. V tiem pomenku so pogrebci o bujali spomin na srečanja s pokojnim v življenju. Ko so duhovniki blagoslovili krsto s truplom, je spregovoril dr. Tomišku v slovo predsednik Slovenskega planinskega društva dr. Josip Pretnar. Podal je sliko neumornega in plodonosnega dela dr. Frana Tomiška za slovensko planinstvo. Za njim se je od rajnega v imenu Turistovskega kluba "Skale" poslovil prof. Tone Ravnik. Tudi on je poveljeval nesebično delo pokojnega dr. Tomiška za naše prelepe gore.

Z žal se je nato začel pomikati dolg pogrebni sprevod proti pokopališki kapeli, kjer so molili za pokoj duše. Krsto so nosili člani Slovenskega planinskega društva, ki jim je bil pokojni dr. Tomišek mentor in vzgojitelj v ljubezni do prirode. Iz kapelice so ksto prenesli do pokopniškega zadnjega počiva-

lišča, kjer mu je vslovo spregovoril njegov planinski tovariš in sodelovac odvetnik dr. Jos. Oblak naslednje besede:

"Mračno zro danes planino z one strani, kjer vzhaja sonce, s severa, kjer doseže zotina, z juga in zapada, kjer zahajajoče sonce rumenjglavo našega očaka nad Prešernovo pokrajino. Kakor da bi imele srce, kakor da bi znale govoriti, čujem med skrivnostnim šumenjem njih glas: Ta mož, ki ga polagate v naročje preranega groba, je ves naš! Ljubil nas je vsem žarom svojega srca, boril se je za nas z ostrino ostro brušenega meča svojega duha — za čisto naše preklelo in pravo planinsko idejo. — Tam onstran ponosne stavbe Savinjskih planin, je zavekal pred 75 leti Tomiškovi zakonski dvojici v zibelki svestejši glasnika. — Njega so si izbrale čvrsti deček, h kateremu so pristopile rojenice prav z vrha kraljevske Ojstrice in ga milovale. Vedele so, da bo njihov najzvestejši glasnik. Njega so si izbrale in ga priklenile nase. — V družbi mlajšega brata Jožeta so ga gore svabile k sebi in ga nikoli več izpustile tudi tedaj, ko se je preselil na njihovo kranjsko stran. Kakor so zrla Savinjsko planino na njegovo zibelj, tako zrejo zdaj na njegov grob. Planine so se zavile v žalost. Ali naj žalujemo še mi? Ali je smrt posameznika, ki nosi v sebi duha veseljnosti, prostorno in časovno noomejenega, večnega in neugonobljivega, resnična smrt? Ne! To je samo videz. Ta mož — njegov duh prav tako še dalje živi v nas vseh in bo živel v vseh drugih, ki pridejo za nami. Borec Fran Tomišek živi!"

Iz urada slovenskega ameriškega narodnega sveta

(Iz strani 2.)

podružnica prizadeva pomnožiti število svojega članstva. To ravnanje podružnice št. 64 SANS je posnemanja vredno, je lep zgled pravega postojanja za pojasnjevanje naših ciljev in smotrov pred ameriško javnostjo. Vsaka druga naša podružnica naj to stori in naši zastopniki v našem kongresu se bodo kmalu radi ali neradi začeli zanimati za to naše gibanje ter gledali tudi na to, da se dobro poučijo o vseh njegovih podrobnostih.

REVIJA JUGOSLAVIJA

Ta organizacija je naročila 2500 iztisov v angleščini tiskane revije "Yugoslavia" z dne 6. avgusta, ker misli, da je za naše gibanje zelo koristno, če se naše članstvo seznanji z njeno na vso moč zanimivo 2. septembra in smo jih začeli nemudoma pošiljati vsem članom vsebino.

Naročene iztise smo prejeli dne

zapeljivo — danes zrela lepota, a nič manjša kot ona nekadajna dekliška...

Bilo je mučno, skrajno nerodno. Toda zbral se je, uradnik je nadvladal ljubimca:

"Gospa —"

Prekinila ga je: "Razporočena sem bila po vložitvi prošnje za državljanstvo".

obeh svetovih odborov in vsem podružnicam vsaki po nekaj izvodov.

Podružnice naj prejete iztise po možnosti razdelijo med članstvo ter se na svojih sejah podrobneje pečajo z revijino vsebilo.

ČLANSKI IMENIK

Članski imeniki naših podružnic že prihajajo v ta urad. Podružnice naj se podvzajo s sestavo svojih članskih imenikov ter jih žurno pošljejo v ta urad, da bo tako čim prej urejen imenik za pošiljanje biljetina, ki ga bo dajal Združen odbor južnoslovenskih Američancev vsemu našemu članstvu zastoj.

NASE GIBANJE

Od 26. avgusta do 2. septembra so prispevale sledeče podružnice: Štev. 7 SANS, Little Falls, N. Y. \$30.00, štev. 28 SANS, Conemaugh, Pa. \$9.00; štev. 32 SANS, Cleveland, O. \$6.00; štev. 38 SANS, Acmetonia, Pa., \$25.00; štev. 45 SANS, Sheboygan, Wis., \$2.10; štev. 48 SANS, Cleveland, O. \$200.00; štev. 67 SANS, Los Angeles, Cal. \$45.00; štev. 83 SANS, Walsenburg, Colo. \$5.00; štev. 87 SANS, Brooklyn, N. Y. \$16.00.

Članstvo dr. štev. 198 SNPJ, Willard, Wis. je po Martinu Kirnu poslalo \$35.00 tej organizaciji v podporo, a dr. štev. 174 KSKJ, Greenwood, Wis. pa \$5.00.

Mr. in Mrs. Joe Kastelic, Murray, Ntah, sta se spomnila našega narodnega sveta ter poslala po M. Zuglu \$3.00.

Proletarec je prodal 5 izvodov Čokove brošure ter nam plačal zanj \$1.25.

SHODI, SEJE, SESTANKI IN PRIREDTIVTE

Dne 11. septembra priredijo v Sheboyganu, Wis. naše tamošnje podružnice in postojanka JPO-SS velik javni šhod, na katerem bo, kakor smo že zadnjič poročali, govoril naš predsednik Etbin Kristan. Zborovanje se bo pričelo ob osmih svečer v dvorani Standard. Na programu bo poleg drugih zanimivih točk tudi lepo petje. Vstopnina bo prosta.

Sledeči dan, t. j. dne 12. septembra, pa bo Kristan govoril še na Slovenskem dnevu v Milwaukeeju, Wis.

Podružnica št. 4 SANS, Johnstown, Pa. bo priredila dne 25. septembra veselico našemu gibanju v prid. Ta prireditve se bo vršila v dvorani dr. štev. 16 ABZ v Blackwoodu.

NAPAD NA PARTIZANA R. DIMOVIČA

Toronto — Prednedavnim sem prispel partizan Radovan Dimovič, kateri je govoril že na nekaj javnih shodih, ter jasno očrtal vlogo Mihajloviča in njegovih četnikov, ki v den dne 3. septembra tukaj napad. Napad je izvršen po načrtu, kateri na slepo služi velikim reakciji, kateri gre za nohčanje za močni dokazi o njeleprotinarnem delovanju, ki so pa v starem kraju, kjer je znano Mihajlovič le najlepší primer v sodelovanju s Italijani proti narodne osvobodilne armade in proti narodnega osvobodjenja.

Napad na Dimoviča, ni slučajnost! Izseljenci spominjajo se od vratnega dela posameznih ljudi, kateri ko niso uspeli sprečiti resnico in doseči po svojih načrtih, poslužili so se obtožb pri posameznih podjetjih proti ljudem, ki so zagovarjali unijski pokret, narodno enotnost in splošen napredek za narod. Danes take skupine in na prvem mestu Srbska Narodna Odrbrana po vzoru Markoviča v New Yorku proti ministra Kosanoviča, tukaj v Kanadi proti rodoljubnih Srbov, se poslužujejo ne le z obtožbami, ampak

kakor je omenjeno celo z napadi.

Za vse poštene rodoljubne in demokratične Slovence, Hrvatse in tudi Srbe, dotični napad na Dimoviča, mora biti skrajni opomin, za tesnejšo združenje in soglasje do ene stopnje, ki bo zmožna pred kanadskimi narodom, odkriti delo takih skupin in ga prikazati v pravi luči. Potrebno je da kanadski narod zve, kdo so privrženci fašizma in z tem nevarni za javni mir.

Neki Kojič, ki se je pokazal med prvimi z napadom na Dimoviča, gotovo je da ni delal po svoji volji in zavesti, ampak podžgan na umeten način velikosrbske reakcije okrog "Srbobrana" tudi "GK", katera na nedostojen način podžigata sovražstvo proti Hrvatom in prav posebno proti osvobodilnemu gibanju v starem kraju. Zagovarjata se ve, način bivših režimov, ki so narodni volji ustrezali le z glavnjaci in celo uboji v vladni zbornici.

Slovinci obojamo take napade in pravimo, da je to delo fašistov, proti katerih se bomo borili z našo narodno enotnostjo in enotnostjo v bratski slogi in vzajemnosti Hrvatov in Srbov.

V HARKOVU SE POVRAČA ŽIVLJENJE PO STRAŠNEM TERORJU

Harkov — Harkov je štel pred vojno en milijon prebivalcev. Od teh danes po najstrašnejših torturah in mučiliščih nad prebivalstvom, se računa da je ostalo komaj 250.000, poroča znani poročevalac, Henry C. Cassidy.

"Ravnokar pričujem preporočenju Harkova, kakor tudi pripovedovanju o strahotah, ki so se vršile proti prebivalstvu in tudi nad mestom. Pripovedovanje o teh strahotah, je do skrajnosti strašno in celo neverjetno, toda pred očmi je le strašna priča o vsemu, ki potrjuje poročila in tudi pripovedovanja.

Selinov, kateri se je povzpelo od navadnega električarja v mestni svet Sovjetov, pravi da je 40 odstotkov porušenih poslopij bilo že takoj po prvi okupaciji nacistov, ter se povzpelo na 60 odstotkov ob drugi in zdaj pa nad 70 odstotkov. Posebno so razrušene tovarne, pravi Selinov.

Nemci so obesili veliko število prebivalcev na javnih prostorih. Ponovili so isti posel ob drugi oku-

paciji mesta. Zdi se da jim je šlo prav vlast obešanjem, nakar je pa število drugače ubitih in vničenih vsekakor preseglo prvi način. Tako so tisoči prebivalcev postal žrtve nacističnega razbojništva.

Zadnja borba za Harkov, je bila ena od najstrašnejših pripoveduje neka ženska, ker so Nemci požigali poslopja. Mesto je bilo podobno ob pogledu, kakor morskim valovom v plamenu. Gorela so poslopja, tovarne in druge stavbe. Nemci soubili njenega ujca zaradi tega, ker je odlonila dati zapestno uro.

Neki drugi meščan pripoveduje zadnje dni 13 in 16. marca t. g. 1. v Harkovu. Nad 400 sovjetskih ranjencev in 300 drugih v bolnišnici. Je zgorelo, ko so jo nacisti zažgali. Ravno tako je bil lov po ulicah proti drugim prebivalcev, katere so streljali po 40 in 50 v eni skupini naenkrat.

Kljub tako strašnim ranam tako nad prebivalstvom kakor tudi nad mestom, Harkov se vrača v prepored življenja, pravi Cassidy.

VEČ DOPISOV JE POTREBNO

Port Arthur — List Edinost prejemam redno in točno, berem z veseljem kakor uredniške članke tako tudi dopise iz raznih naselbin. Prav všeč mi je vsaka beseda in rad bi, da se oglasi vsakikrat vsi ti dopisniki in tudi oni, kateri se še dosedaj niso.

Naš Port Arthur, je nekam zaočal s poročili in dopisi. Vem pa da je tega mnogo kar bi treba, da se je dalo znati. Ali je kriva temu lenost, nesposobnost, ali pa bojazen, da se ne da dopis od nas. Recimo! Priredili smo Z. K. S. in S. K. S. skupni piknik dne 8. avgusta. To je že precej časa za nami. Da ni izpadel dobro bi še ne bilo zameriti, nimajo kaj pričakovati od njene vlade.

Nadalje Storni pravi, da je "evolucija" naroda Argentine v pravcu Zedinjenih Narodov, toda ta bi še toliko bolj napredovala ako bi Predsednik Roosevelt bil le z dobro gesto naklonjen za tesnejše prijateljstvo, namreč določiti nujno potrebo orožja in drugih zalog za Argentinijo.

Ali ni nekaj čudnega z strani Argentine, ko ta pravi, da ji je potrebno tesnejše prijateljstvo le pod pogojem kreditnega posojila, oziroma nabavitv v Združenih državah potrebno orožje. Znano pa je, da se do danes ni odprto izrekla proti osiškim kljub temu, da je ta zahteva na dnevnem redu naroda v Argentiniji.

ampak bil je izvrstno uspešen in obiskan od vsih Slovencev, Hrvatov in Srbov, od blizu in od daleč. Tudi iz Geraldtona so nas obiskali!

Bilo je kot navadno precej zabave, veselja in tudi zadovoljstva.

Kraljice piknika so bile nestrpne z svojim agitiranjem skozi do 5 ure popoldan, to je do odločilnega trenutka, nemreč kadar srce nekam težje utripa in narašča radovednost, kdo bo zmagal.

Torej tekmovalka odseka Z. K. Slovencev, je nabrala 14 tisoč 400 glasov. Od odseka Z. K. S., pa 17 tisoč glasov. Ali ni to lepi uspeh in velika požrtvovalnost tako naših vrlih tekmovalk, kakor tudi onih, ki so seveda po svoji zmožnosti jim pomagali do uspeha če je to za prvo ali pa drugo mesto. Končno skupni dobiček je le namenjen dobrim in koristnim svrham. Gre zvala tako kraljicam piknika, kakor tudi vsim posetnikom. Za drugo rajžo in ob enaki priložnosti se bom za časa potrudil o takem delu sporočiti takoj.

Tukaj prilagam mony order za pet ponovnih naročnikov. Da smo pa tako pozni s prodajanjem spomenic in ponoviti naročnike Edinosti, je vzrok le raztresenost naših ljudi v tej okolici. Le sem in kje pride kdo na odih za par dni in se spet povrne nazaj v gozd na delo. Upamo da nam bo uredništvo oprostilo (Uredništvo nima prigovora Port Arthurju, ampak le da bi imel več takih posnemačev). Jakob Miklič.

TRAJNO PRIJATELJSTVO Z SOVJETSKO UNIJO

Southport Anglija 7 sept. — Za trajno prijateljstvo z Sovjetsko Unijo se je glasil poziv včeraj ob otvoritvi redne konvencije britskega strokovno unijskega pokreta.

Po 18 letih privrkat prisostovala je taki konvenciji sovjetska delegacija, sestavljena od osem moških in dve ženski delegatkinji. Obenem privrkat da je tako konvencijo odprla z predsedniškim nagovorom, Dame, Anne Laughlin ki je med drugim iz predsedniškega mesta podudarila: "Največje izdajstvo bi bilo ako v teku vojne in po vojni pozabili na naše obveznosti razvijati prijateljstvo med Vel. Britanijo in Sovjetsko Unijo". Dalje je kritizirala takozvani AMG (Zavezniška vojaška administracija v osvobodjenem ozemlju) ker ni podvzela potrebnih korakov za učinkovito živilsko pomoč in vezi z narodnim pokretom.

Vsekakor razvidno iz poročil, da so bile precej vroče debate o takojšnji ustanovitvi druge fronte na evropskem kontinentu. Sir Walter Citrini, ki se zadnje poletje mudil na obisk v Sovjetski Uniji, ter imel posebni pogovor z predstavniki sovjetskega strokovne unijskega pokreta, bo nasproten taki resoluciji pravi poročilo. To pa ni vsekakor nič izvenrednega kd pa pozna njegovo preteklost iz katere se vrsti v nekaterih ozirih sicer neprijeten kusen primer, kadar se je aktivnih vprašanjih zlasti

interesov unijskega pokreta in delavskega pokreta še posebej. Z njegovim posredovanjem je prav zadovoljna financirala in tudi reakcija v političnih zadevah.

Za prisotnost sovjetske delegacije zasigurno ne gredo zahvale Sir Walter Citrini, kolikor gredo angleškim delavcem in narodu v splošnem. Te zahteve so bile pa preteške, da bi jih zavrnili in dokaj preočitne za njegovo stališče. Poleg sovjetske delegacije, konvenciji je prisostovala delegacija iz Poljske, Švedije in Čehoslovaške.

HULL PROTI KREDITU ARGENTINIJI

Washington — Državni tajnik Cordell Hull je z odločnimi besedami zavrnil kreditno pogodbo (lease-lend Bill) za Argentinijo in pravi, da je za Ameriko vidno dejstvo, da Argentinija ni naklonjena delati v pravcu sigurnosti novega sveta.

Odkaz je nasledil potom pisma ministru za zunajne zadeve Argentine, Segundo Storni, kar je bilo pozneje nannanjeno v State Departmentu.

Storni si je vsekakor prizadeval pojasniti in prepričati državnega tajnika Mr. Cordell Hull, da je Argentinija nasprotna "totalitarnemu režimu" in da osiščne države